

DRØFTINGSHEFTE:

Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel

3. Langsiktige arealstrategier

GJØVIK KOMMUNE

INNLEDNING

Gjøvik kommune gjennomgår gjeldende kommuneplan - Langtidsplan 2013 - med drøfting og forslag eventuelle endringer, både i samfunnsdelen og arealdelen.

Føringene for revisjonen av planen ligger i vedtatt planprogram - med statusvurderinger og aktuelle spørsmålstillinger og påpeking av utredningsbehov.

Det er forutsatt en gjennomgang, ikke nødvendigvis en revisjon, av samfunnsdelen - og en begrenset revisjon av arealdelen, med vekt på utpekte punkter og tema.

Til støtte og bruk ved drøfting av innhold og endring av **samfunnsdelen**, er det sammenstilt tre drøftingshefter:

- 1. Planstruktur og overordnet planinnhold**
- 2. Utvalgte plantema i kommuneplanen**
- 3. Langsiktige arealstrategier**

Innholdet i alle heftene følger denne malen:

Del 1:

Sammenstilling av de uttalelser og vurderinger som kommunen bygger revisjonsarbeidet på - dvs. uttalelser mottatt ved høring av forslaget til planprogram for revisjonsarbeidet. - og

Kommunestyret har forutsatt at høringsuttalelsen fra utvalg for Samfunnsutvikling skal benyttes som grunnleggende føring for revisjonsarbeidet. Denne uttalelsen er derfor framhevet og lagt inn foran de øvrige.

Del 2:

Sammenstilling av synspunkter og innspill som har kommet under revisjonsarbeidet.

Uttalelsene er fordelt på de hefter og tema som de har mest betydning for.

Del 3:

Oppsummering av administrative og politiske plandrøftinger rundt foreliggende vurderinger og innspill foran.

Vedlegg:

Som vedlegg i heftene gjengis innholdet i gjeldende kommuneplan.

Forslag til revidert samfunnsdel - utvikles som er eget arbeidsdokument.

Arbeidsdokumentet bygger på gjennomførte plandrøftinger - eventuelt supplert med punkter og formuleringer - tunge planføringer - fra andre sentrale strategi- eller plandokumenter.

1. UTTALELSER I FORKANT AV PLANARBEIDET

UTVALG FOR SAMFUNNSUTVIKLING

Strategiene spisses for å sikre at arealplanleggingen bidrar til at Gjøvik blir en nullutslippskommune og en foregangskommune for det grønne skiftet.

MILJØHENSYN, ENERGI OG KLIMA:

Første avsnitt endres til:

Gjøvik kommune skal gjennom bevisste valg legge til rette for arealbruk med løsninger for minimal energibruk, reduserte utslipp av klimagasser og klimatilpasning. Elementer i denne sammenheng er bl.a. energieffektive boliger, alternative fornybare energikilder, høy skogproduksjon med utstrakt bruk av tre i bygg og konstruksjoner, god overvannshåndtering, reduserte transportbehov og gode muligheter for sykling, gange og kollektive transportmidler.

ANDRE UTTALELSER FØR REVISJONEN

Eldrerådet

Det skal settes fokus på: Kommunikasjon (vegstandarden i utkantene av Gjøvik kommune), bomiljøer og boligtyper i framtida, samt bevaring av strandsonen i Gjøvik sentrum.

Internasjonalt råd

Det bør formuleres mål som sikrer en utvikling uten fortetting «getto» av bosetting ved kjøp og bygging av nye boliger. GIR ønsker mål om spredt integrering i alle bygdene.

Fylkesmannen

Vurderer det som positivt at samfunnsdelen inneholder en del om langsiktige arealstrategier for å sikre sammenheng mellom samfunnsdel og arealdel.

Forutsetter at Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging legges til grunn ved vurdering av hvilke deler av planen det er aktuelt å revidere/justere.

Tettstedsutvikling, bosettingsmønster og bygdeutvikling

Fylkesmannen ber kommunen vurdere om arealstrategien på dette punktet også bør inneholde satsning på høy arealutnyttelse ut fra forventningene om kompakt utbygging, dvs. flere boenheter pr. arealenhet, i disse områdene. Dette vil være i tråd med Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.

Fylkesmannen mener at kommunen ut fra forsterket nasjonal jordvernstrategi, bør vurdere krav om høyere arealutnyttelse også for nye byggeområder/boligtomter utenfor sentrumsnære områder.

Jordvern

Med bakgrunn i forsterket nasjonal jordvernstrategi, mener Fylkesmannen at jordvernstrategien i samfunnsdelens langsiktige arealstrategier også bør forsterkes. Kommunen bes vurdere om ordlyden «bør» i gjeldende langsiktig arealstrategi bør endres til «skal».

F.eks. «Der behovet for areal kan løses på flere måter, skal alternativer som ikke krever forbruk av dyrket og dyrkbar mark som hovedregel velges. Tilsvarende skal store og lettdrevne jorder beskyttes sterkere enn små arealer med bebyggelse på flere sider.»

Fylkeskommunen

Uttalelser/innspill er samlet som vurderinger direkte til arealdelen.

NVE

Det står lite om samfunnssikkerhet. Arealplanlegging som tar hensyn til flom- og skredfare er et av de viktigste virkemidlene kommunen har for å forebygge tap og skader.

Direktoratet for mineralforvaltning

Som de nasjonale forventningene legger vekt på, omfatter forvaltning av mineralressurser ikke bare å avsette nye områder for råstoffutvinning. Det innebærer også å sikre tilgjengelighet til gode mineralforekomster for fremtiden og kommende generasjoner. Kommunen bør å langt det er mulig unngå å båndlegge registrerte mineralressurser gjennom arealbruk som bygger ned forekomster, eller legger andre begrensninger for framtidig utnytting av ressursene.

Statens vegvesen

Framhever betydningen av å fastholde prinsipper i den langsiktige *bystrategien* over tid for å nå målene for ønsket byutvikling.

Byen vår Gjøvik

Planen må ha tydelig ambisjon om at bykjernen utvikles og at det blir enklere og lønnsomt å bygge om eksisterende bygningsmasse til nye formål som eks. bolig, og at det stimuleres til nybygg for næring og bolig.

Planen må ha en langsiktighet som gir forutsigbarhet for utvikling av nye deler av sentrum og som gjør Gjøvik attraktivt for investering som gir grunnlag for et aktivt næringsliv som skaper nye arbeidsplasser.

Det må prioriteres tiltak som understøtter ønsket utvikling av byen og som er i tråd med målsettinger og planer fra andre planer, som ATP-prosjektets Strategi for ny byutvikling.

Sit

Sit ønsker at Gjøvik kommune legger til rette arealer og lokaler i aksene campus-sentrum, slik at vi kan videreutvikle studentboliger og andre tilbud til studentene på Gjøvik.

FNF Oppland

Planen må legge til rette for gode muligheter for å bedrive friluftsliv i nærhet til bosted og områder for turisme. Disse områdene bør ivaretas på en slik måte at de verken minskes, forringes eller fragmenteres. Betydningsfullt at disse områdene har tilstrekkelig tilgjengelighet, blant annet gjennom stimerking og kartinformasjon.

Det må gjennomføres en kartlegging og verdsetting av kommunens friluftslivsområder. Allmennhetens tilgang til utmarksareal må også sikres.

Framtidige utbygginger planlegges utfra et prinsipp om fortetting av eksisterende utbygde områder og at nedbygging av ytterligere natur- og friluftslivsområder ikke vil bli foretatt. Tilsvarende skal framtidige utbygginger i kommunen ikke redusere viktige kulturlandskapsområder og sikre hensynet til behov for jordvern. I planarbeidet må det også tas hensyn til landskapskonsekvenser av utbygginger.

Svært viktig at kommunene legger mer vekt på samordna areal- og transportplanlegging. Nye utbygginger som har et konsentrert utbyggingsmønster som støtter opp om knutepunkt og kollektivakser, er en viktig strategi for å redusere transportbehovet og stimulere til mer miljøvennlige transportformer.

Alle vannforekomster i kommunen må ha som mål å være i minst god økologisk tilstand i samsvar med målsetningene i vanndirektivarbeidet og ikke utsettes for nye inngrep som vil redusere denne.

Meget viktig at kommunene ikke planlegger nedbygging i områder hvor truede arter og naturtyper finnes.

Miljøpartiet De Grønne

Uttalelser/innsspill er samlet som vurderinger direkte til arealdelen.

Med påpekning av at planen ikke har med seg de tiltakene, hva gjelder klima og miljø, som de 4 partiene etter kommunevalget 2015 ble enige om i samarbeidsavtalen som er inngått. Forventer derfor at arealdelen blir gjenstand for en viss revidering og at avtalens ulike deler blir implementert i planen.

2. SYNSPUNKTER OG INNSPILL UNDER PLANARBEIDET

01.02 - INTERNASJONALT RÅD

Bosetting

Det er viktig at vi tar i bruk hele kommunen - med tilrettelegging for bosetting av innvandrere i ulike deler av kommunen. Må sees på som en berikelse av lokalsamfunnet. Krever imidlertid at det er en tilrettelagt infrastruktur - med bussforbindelse, bla til/fra skole og SFO.

03.02 - NÆRINGSLIVET - VAREHANDELEN

Næringsarealer

Digitalisering av handel, med bruk av ny teknologi, krever andre størrelser på arealene. Det vil bli etablert logistikkentre utenfor sentrumsområdet - med transport inn til mindre butikkutsalg.

Sentrumsavgrensning

Kommunen bør utvide sentrum - noe som åpner for mulighet for mer lokal politisk prioritering og styring - uavhengig av fylkeskommunen.

Trafikkløsning, gatebruk,

Det blir viktig hvordan begrensninger av bilbruk settes - ref. gatebruksplanen. Bilen vil fortsatt være det fremste befordringsmidlet og må derfor hensyn tas.

Varehandelslokalisering

Kommunen bør utfordre den regionale størrelsesinndelingen for varehandelsetableringer. Vurder etableringen av XXL som konsept i forhold til nedlegging av detaljhandel i sentrum. Målet må være at det bør være naturligere å etablere varehandel i Gjøvik framfor andre steder.

By- og sentrumsutvikling

Må får NTNU inn i byen. Dette vil gi ringvirkninger for varehandelen i sentrum.

Vi må være åpne for nye markeder og etablering av nye tjenester i sentrum. Nye servicekonsepter som krever at folk møtes vil bli et satsingsområde.

Det skjer mye positivt i Gjøvik - som i gågata.

Det bør legges opp til ytterligere fortetting i sentrum, inkludert utbygging av stasjonsområdet.

Trenden er at det blir det mer kontorer i sentrum. Kanskje er det tilrettelegging for spesialbutikker og nisje ting vi trenger i sentrum?

Planarbeid

I forhold til utviklingstrender og forventninger er det ønskelig med fleksibilitet innen kommunal plan- og byggesaksbehandling. Bør ha rom for Big Box-konsepter i forhold til planer og regulering, både lokalt og på regionalt nivå.

Trenger agilityplanarbeid. I planlegging for varehandel må kommunen arbeide for fleksible rammevilkår. Lag mer romlige planer og reguleringer - vs. tradisjonell detaljering av bestemmelser.

Varehandel og planbestemmelser

La lokaldemokratiet bestemme - ikke fylkesmannen. Kommune bør spille inn konflikter til nasjonalt nivå hvis det oppstår uenighet med regionale planbestemmelser eller - krav. Det blir opp til politikerne å ville/tørre!

Det kan stilles funksjonskrav i stedet for styring med absolutte verdier, størrelser. Om et tiltak tilfredsstillende satte kriterier, bør dette gi raskere behandling, med færre vurderinger og skjønn ned i systemet. De kommunale planene bør bli rundere i kantene. Lage arbeidsrom i planarbeidet.

06.02 - ELDRERÅDET

Infrastruktur - veg og buss i utkanten

Grytbakka har blitt fin - men det har ikke kommet noe bussrute - med belysning og venteskur.

Utkanten dårlige veger og bussforbindelser. Det er lite tilbud igjen i Biri Øverbygd. Har tidligere foreslått veg- og bussforbindelse mellom Biri Øverbygd og Åsroa.

Etableringer ved og nord for Mjøsbrua

Hva vil kommunen gjøre når det er snakk om etableringer ved Mjøsbrua? Det bør også komme store etableringer på vestsida av brua. Kommunen må være åpen for å se mer nordover.

Byutvikling

Vi må ha arbeidsplasser og tomteutbygging i byen. Med vurdering av hvor bedrifter og boliger skal ligge.

Riksveg 4 gjennom byen stenger oss vekk fra Mjøsa. Kjempeflott med rv. 4 i tunnel under byen. Dette vil styrke forbindelsen mellom byen og Mjøsa. Er glad i Mjøsromenaden.

Bomiljø og møteplasser

Etablering av gode bomiljø og sosiale møteplasser er viktig. Gjerne kombinert med forretninger og arbeidsplasser.

Utbygging

Er elevvekst på Grande skole som følge av utbygging i Tobru m.m. problematisk?

07.02 - UNGDOMSRÅDET

Mjøsstranda

Det har skjedd mye positivt i sentrumsområdet, med bla skatepark og gågate. Ser bra ut. Må vende oss mot Mjøsstranda og også satse der. Hva skjer med Hoff på Mjøsstranda? - Er det planer om å flytte fabrikk for å oppnå opp byens kontakt med Mjøsa? Er det mulig å påvirke hvordan det blir på Huntonstranda? Kan også gjøre Mjøsstranda mer attraktiv ved å satse aktiviteter ute på vannet/Mjøsa - i hvertfall om sommeren. Hva med å lage en bystrand med sand som i Kristiansand eller Drammen?

Byutvikling

Satsingen på Gjøvik by må fortsette. Storgata bør gjøres mer attraktiv for etablering av forretninger. Dette for å balansere ut CC sin tiltrekningskraft. Still spørsmål om hva som er attraktivt for ungdom. Vi ønsker å få bort alle de tomme lokalene - og i få inn ungdomsforretninger, spisesteder, kafeer, aktivitetssteder - som spillehall eller verksteder for ulike målgrupper, og uforpliktende møteplasser en kan gå inn på om vinteren når det er kaldt.

Hva med glasstak over deler av gågata? Zara er eksempel på en forretningskjede som ønskes og som vil trekke til seg ungdom. Hva kan kommunen gjøre for å få slike butikker til Gjøvik? Tilbud om barneparkering i sentrum vil kunne trekke til seg folk. Gjøvik er attraktiv om sommeren - sats derfor som sommerby.

Byen kan gjøres mer urban, som i Oslo, ved bruka v egne apps for betaling og senere henting av det som blir igjen hos matutsal/bakerier på slutten av dagen. Et bra miljøtiltak.

Kan Gjøvik gård og Gjøvik glassverk inkluderes bedre i byen? Hva med etablering av Pannekakehus som på Lillehammer - eller «Doughnut-sjappe» (... ikke bare kaffe og boller). Tilrettelagte områder for scooterparkering er tiltak som ungdom ønsker. For eksempel ved toppen av Storgata eller i tilknytning til andre sentrale områder. Slikt tilbud mangler i dag. Er det gratis å parkere scooter?

Det er dumt med biler i gågata. Steng deler av gågata helt for biltrafikk.

Fritidstilbud

Spennende med klatrepark på Øverby, men steder ligger kanskje litt langt utenfor sentrum for ungdommen? Trenger gode bussforbindelser til/fra.

Vegtiltak

Støtter tanken om firefelts rv. 4/E6 mellom Gjøvik og Lillehammer. Vi gjøre det enklere for utrykningskjøretøy på strekningen med veg uten midtrekkverk.

14.02 - BEREDSKAPSRÅDET

Kommunen bør se på plassering av brannstasjon i forhold til utbyggingsområder og plassering av virksomheter, inkludert vurdere felles regional beredskapsstruktur sammen med Vestre Toten kommune. Det er mange felles risikoer og det blir knapphet på egnede arealer. (Ref. punkt 8 om temaet i samfunnsdelen i gjeldende kommuneplan.)

Utviklingstrekk som kan vurderes ha betydning for krav til beredskapsløsninger er etablering av ny bydel på Mjøsstranda/Huntonstranda, etablering av flere studentboliger og byutvikling generelt - med fortetting ved bygging av flere boligenheter i sentrum.

23.02 - RÅDET FOR FUNKSJONSHEMMEDE

Veg

Gjøvik må sørge for å få trafikken på rv4 ut av sentrum.

Næringsutvikling

God utbygging av infrastruktur er avgjørende for næringslivet. Utbedring av veger viktig for uttransport av produkter og varer - det gjenstår vegutbedringer.

By- og sentrumsutvikling - universell utforming - tiltak

Det er mange utilgjengelige forretninger i Gjøvik - med bla trapper og snublekanter.

Trengs opprettinger i både nye og eldre bygg - etterlyser samarbeid og en felles plan.

Fortauskantene i bla Øvre Torggate må gjøres brukervennlige for rullatorer m.m.

Sette kontraster på elementer i byen - til hjelp for svaksynte.

Trenger skilting av tilgjengelighet for bevegelseshemmede.

Må ikke få et sentrum at noen stenges ute. Serveringssteder må gjøres tilgjengelige. Vurder om det kan knyttes slike forutsetninger når kommunen gir bevilling, med f.eks. krav om tiltak som sikrer alle tilgjengelighet innen et bestemt tidspunkt.

På Kalles corner er toaletter bygd om og ikke tilgjengelige.

Døra på Salt og Pepper slår feil vei og er vanskelig å åpne for rullestolbrukere.

Toalettene på Rambekk er bra!

Det er for få søppelkasser - for eksempel i nærheten av McDonalds.

Sett opp benker langs Mjøsa en kan sitte på. Trimapparater kan også settes ut.

Tenk helhetlig og framtidsrettet sørover - fra Vikenstranda.

Gamle Bondelia står tomt...

Stedsutvikling, nærmiljø

Viktig med lokale muligheter for dagligvarehandel - for eldre, funksjonshemmede. Vurder om det er kundegrunnlag ved etablering av nye boligområder.

Behold grønne flekker/parker i byen.

Det er også opp til folk selv å bruke nærmiljøet og møteplasser - både i byen og utenfor.

01.03 - ADMINISTRATIVT FOLKEHELSEFORUM

Tilgjengelighet

Det er viktig å skape tilgjengelighet for alle - ikke stenge ute en gruppe. (ref. skateparken)

Mjøsa som folkehelseressurs

Mjøsa er viktig som folkehelseressurs for Gjøvik - det må legges til rette slik at den utnyttes. Huntonstranda er et viktig område hvor folkehelsegrep må hensyn tas. Ta vare på strandområder som alle kan bruke - og legg til rette aktivitetsområder for allmennheten.

Det er viktig med gode og tilgjengelige toaletter ved Mjøsa og i Gjøvik sentrum.

Lekeplasser

Lekeplasser i boligområder må gjøres attraktive, med sitteplasser til voksne - slik at generasjoner kan møtes og oppholde seg der. Lekeplassen må lages slik at de blir brukt - med riktige apparater til riktige aldersgrupper på rett sted.

Fortetting

Ved fortetting er det viktig å bevare det som er grønt - som parker og grøntdrag.

3. DRØFTING AV FORSLAG TIL ENDRINGER / PLANINNHOLD

Fra planprogrammet - Utredningsbehov, spørsmålsstillinger

Med henvisning til den brede gjennomgang og analyse som ble gjennomført ved forrige kommuneplanrevisjon - og de føringer som er lagt for kommuneplanrevisjonen, skal i utgangspunktet de gjeldende langsiktige arealstrategiene videreføres uendret.

Eventuelle endringer som følge av vurderingene som gjøres rundt de plantema som er tatt opp til revisjon innarbeides. Det vurderes i den videre planprosessen om klimatilpasning skal fremheves under arealplanstrategiene for temaet miljøhensyn, energi og klima.

11.11 - AREALPLANAVDELINGEN

Det er få innspill som direkte omhandler arealstrategiene, og et hovedmoment blir å finne ut hvor mye det grønne skiftet vil påvirke strategiene og eventuelt føre til endringer. I tillegg vil næringsutvikling og varehandel bli sentralt i planarbeidet, og da kan det være at man må justere disse strategiene noe. Øvrige justeringer i de langsiktige arealstrategiene må avventes til enkelte tema er drøftet senere i planprosessen. Dette gjelder spesielt temaene Næringsutvikling og kompetanse - Varehandel, og offentlig/privat tjenesteyting - Miljøhensyn, energi og klima.

Nedenfor er det gitt noen kommentarer til innspillene som foreløpig vurdering.

Utvalg for samfunnsutvikling

Eventuelle spissinger må henge sammen med justeringer under andre plantema i samfunnsdelen - spesielt på klima, energi og miljø.

Fylkesmannen i Oppland

Tettstedsutvikling, bosettingsmønster og bygdeutvikling:

Kan være aktuelt med presisering av fokus på høg arealutnyttelse rundt i og rundt tettstedene. Ikke like aktuelt for den spredte boligbyggingen i LNF-områdene.

Jordvern:

En eventuell innskjerping i arealstrategien må sees i sammenheng med de prioriteringene som gjøres i forhold til innspillene til nye utbyggingsområder på dyrket mark.

15.11 - POLITISK ARBEIDSGRUPPE, ADMINISTRATIVT KOMMUNEPLANTEAM

Det har ikke kommet mange konkrete innspill mht. endring i langsiktige arealstrategier. Videre spissing vil være avhengig av konklusjoner/føringer fra temavurderingene.

Lokalisering av varehandel blir viktig tema. Må også avklaring sentrumsavgrensingen og den framtidige senterstrukturen.

Administrasjonen må utrede behovet for og lokalisering av næringsarealer i arealdelen. Og næringsarealene må tilrettelegges og gjøres mer attraktive og synlige vs. tomtsalg eller bedriftsetablering. Trenger klare strategier for dette.

15.12 - ADMINISTRATIV KOMMUNEPLANDRØFTING

Bør innholdet i de gjeldende langsiktige arealstrategier for utvikling av kommunen endres eller spisses? - eventuelt hvordan?

Generelt:

- Det er viktig å ha klare overordnede strategier som legger konkrete føringer på hva vi kan tillate oss. Spissing av arealstrategier må imidlertid vurderes i forhold til behov for eller ønske om fleksibilitet.
- Innsigelsesregimet har blitt svekket og kommunen står sterkere; det skal nå mere til for å stoppe planløsninger som kommunen går inn for. Vi bør tørre å utfordre mer - også med planforslag der innsigelsesmyndigheter tidligere har sagt nei.

Næring, næringsarealer:

- Kommuneplanen må søke å dekke de arealbehov som er nødvendig for ønsket næringsutvikling.
- Det bør legges til grunn en fleksibel arealbruksstrategi i forhold til tilrettelegging for næringsaktivitet. Må ikke sette oss i en posisjon hvor vi må si nei til noe vi kunne tenkt oss. Vet ikke hva som er morgens dagens behov innen for mange næringer.
- Fleksibilitet kan koste oss dyrt. Om vi ønsker tilrettelegging for alt over alt krever dette omfattende infrastrukturinvesteringer. Har vi råd til dette?
- Kan spissing synliggjøres/konkretiseres ved at det pekes ut bestemte områder for ønsket næringsutvikling?

Landbruk:

- Bør ha som strategi at det skal sikres erstatningsarealer til nydyrking når matjord foreslås bygget ned. Dette for å opprettholde nivået på dyrkingsarealene.

Varehandel:

- Strategier og bestemmelser rundt varehandel må drøftes - med sikte på å lande på føringer som er mer fleksibelt enn i dag.
- Varehandel vanskelig å styre. Det er viktig å prioritere kontorlokaliseringer og studentboliger inn mot sentrum. Varehandelen vil følge etter slike etableringer.
- Foreslår å koble klimamål opp mot næringsbeslutninger og arealbruk. Det finnes verktøy for å vurdere alternative arealer opp mot hverandre.

Moderne bomiljøer:

- Etablering av moderne bomiljøer - med fellesskap, møteplasser og tjenester i trå dem det som ligger i konseptet Connected Living - vil bli en viktig strategi for framtidig boliger og bygging. Bla i forhold til håndtering av den kommende eldrebølgen.

Lokalisering og folkehelse:

- Lokalisering av boliger og arbeidsplasser vil ha betydning for folks reisemiddelvalg.
- Strategier som gir planløsninger som stimulerer mer gange og sykkelbruk er positivt for folkehelsen.
- Møteplasser er viktig for integrering og folkehelse. Viktig med strategier som stimulerer til etablering av møteplasser - hvor vi kan møte og sosialisere oss med andre. Godt eksempel for barn og unge er etableringen av skateparken i sentrum.

Stedsutvikling:

- Vi starter opp flere stedsutviklingsprosjekter i 2017. Et utgangspunkt kan være at en ikke kan/bør satse på det samme alle steder.

VEDLEGG - GJELDENE KOMMUNEPLAN

Overordnede mål og strategier for samfunnsutvikling skal forme valg og utforming av arealstrategiene. Disse skal gi klare føringer og rammer for videre planlegging og utbygging i kommunen, og legges til grunn for kommunens vurdering av utbyggingsområder, reguleringsplaner og andre areal- og naturbruksspørsmål.

Sammen med de langsiktige arealstrategiene er det lagt til grunn en modell for utbygging av Gjøvik by som kommuneplanens arealdel bygger. (*Modellen presenteres etter arealstrategiene.*)

LANGSIKTIGE AREALSTRATEGIER - TEMATISK

BY OG SENTRUMSUTVIKLING

Gjøvik sentrum skal være et komplett bysentrum, for befolkningen og besøkende. Sentrum og Mjøsstranda/Huntonstranda skal ha vakre og trivelige gateløp, byrom og plasser. Kvalitetene i verneverdige bygninger og bygningsmiljøer, parker og teknisk industrielle kulturmiljøer skal vektlegges i kombinasjon med å dekke behovet for byutvikling gjennom modernisering og nybygg.

Det skal tilrettelegges for en styrking av sentrum med et variert handels- og servicetilbud, arbeidsplasser, kulturtilbud, og boliger for folk i alle aldre.

Gjøvik sentrum skal åpnes og knyttes direkte til Mjøsa, og det skal søkes etter løsninger som reduserer/fjerner barrieren som veg og bane danner i dag. Hunselva skal reetableres som en blågrønn åre gjennom byen og frem til oset ved Mjøsa.

Områder med lav utnyttelse i, og i nærheten av Gjøvik sentrum og tettstedene, bør omformes slik at de utnyttes bedre:

- Gjøvik sentrum skal bygges "innover" med fortetting og utfylling av ledige arealer.
- Boligområder i eller i nær tilknytning til sentrum bør ha høy utnyttelse, og det skal legges vekt på fortetting med kvalitet.
- I nye områder i randsonen av byen bør det bygges tettere enn det ha blitt gjort de senere årene. Utbyggingsformen vil derfor normalt bli tettere enn eneboligbebyggelse på disse arealene.

Det skal gjennomføres en arkitektkonkurranse for å utnytte potensialet som ligger på Huntonstranda.

TETTSTEDSUTVIKLING, BOSETTINGSMØNSTER OG BYGDEUTVIKLING

Gjøvik kommune vil satse på de eksisterende tettstedene. Det skal stimuleres til ny bosetting som fortetting av eksisterende boområder og/eller i nye felt inntil eksisterende tettstedsbebyggelse. Det skal utarbeides planer for sentrumsutvikling i Hunndalen, Biri og Snertingdal.

I LNF-områdene skal bebyggelse i utgangspunktet være knyttet til stedbunden næring, men for å bidra til å opprettholde folketallet i grendene, vil Gjøvik kommune se positivt på søknader som ikke gjelder stedbunden næring når kriterier i arealdelen som gjelder landbruk, forurensning, kulturlandskap, biologisk mangfold, vassdrag og trafikk er oppfylt. I LNF-områdene skal det kunne godkjennes større tomter enn i regulerte områder når det er behov og ønske om det.

Nær byen og tettstedene skal holdningen til spredt utbygging være strengere. Dialogen og samarbeidet mellom kommunen og bygdeutvalg/bygdeforum bør utvikles og møtepunkt formaliseres, for gjennom dette å stimulere til økt engasjement om utvikling av bygdene og samarbeid om utviklingstiltak.

NÆRINGSUTVIKLING OG KOMPETANSE

Næringsvirksomhet skal i hovedsak etableres i områder avsatt til formålet. Det skal arbeides for en transformasjon/fortetting av eksisterende næringsområder, og Mustad er et slikt eksempel.

Aksen Raufoss-Gjøvik skal styrkes sett i næringsammenheng med tilrettelegging av nye områder.

På Biri kan områdene nær E6 utvikles videre i næringsssammenheng.

Skjervan næringspark må utvikles slik at den blir mer synlig og får bedre adkomst fra fylkesveg 33.

Teknologibyen Gjøvik skal være en kunnskapsby med varierte utdanningsmuligheter, og Gjøvik kommune skal være aktiv i utviklingen av skole- og næringsområdet på Kallerud. Det skal gjennom planlegging tilrettelegges arealer for studentboliger, fortrinnsvis i nærheten av høghskolen og i Gjøvik sentrum.

VAREHANDEL, OG OFFENTLIG OG PRIVAT TJENESTEYTING

Gjøvik skal være et sterkt regional handelssenter, med et levende og attraktivt sentrum. Hovedvekten av handelsvirksomheten skal foregå i sentrumsrelaterte områder. Handelen skal styres til etablerte handelsområder i tillegg til sentrumsområder, og handelen skal ikke spres ytterligere.

Varehandel som ikke er egnet i sentrumsområder på grunn av plass- og transportbehov skal lokaliseres i definerte forretningsområder så tett på eksisterende sentrumsområder som mulig.

Lokalisering av mindre dagligvareforretninger (<1500m²) som fungerer som nærbutikker utenfor sentrumsrelaterte områder ansees som positivt.

Offentlig og privat tjenesteyting skal så langt det er mulig lokaliseres i, eller tett på, sentrumsområder.

Nye barnehager skal fortrinnsvis etableres i nærheten av skoler.

Det skal arbeides konkret for å finne et egnet areal for lokalisering av et nytt Innlandssykehus på Biri.

TRANSPORTLØSNINGER

Gode og sikre trafikk-løsninger er viktige for kommunen.

Det er behov for 4-felts veg mellom Gjøvik og Lillehammer, en strekning som har stor trafikk og er ulykkesbelastet. Midtrekkverksetablering vil kunne være en midlertidig løsning, men det må søkes en snarlig realisering av sammenhengende 4-felts veg med ny kryssløsning på Biri. For RV 4 mellom Gjøvik og Mjøsbrua er det behov for å avklare trase for en fremtidig 4-felts veg.

Det skal være enkelt å reise til Gjøvik sentrum, samtidig som sentrum skal skjermes for unødig biltrafikk. Det skal søkes løsning for ny adkomstveg fra RV4 inn til øvre del av sentrum med forbindelse mot Farverikvartalet og Storgata.

Det skal være enkelt å parkere for handlende og besøkende i sentrum. Parkering skal i stor grad samles i et antall parkeringshus og parkeringsplasser i tilknytning til sentrumsringen og tettest mulig inn til sentrum. Langtidsparkering og arbeidsplassparkering bør ligge noe unna sentrum.

Gjøvik kommune vil arbeide for økt bruk av kollektivtransport, gjennom å etablere gode knutepunkter - blant annet ved å oppgradere skystasjon i Gjøvik sentrum - og legge fysisk bedre til rette for bruk av kollektivtilbud både i byområdet og ute i distriktene.

Gjøvik skal ha et hovedsykkelvegnett som gjør sykkelen til et attraktivt transportmiddel og får flere til å sykle. Det skal også legges til rette for - og stilles krav om - gode og sikre sykkel-parkerings-løsninger. Det skal sikres gode gang- og sykkel-forbindelser i sentrum, og i kommunen for øvrig, slik at å gå og bruk av sykkel blir et reelt alternativ til bil. Føringer fra sykkelbyprosjektet og gåstrategien skal følges opp i videre arbeid.

På lang sikt er det viktig å finne løsning for en omlegging av RV 4 i en forbikjøringstunnel utenom sentrum, slik at barrieren som RV4 i dag utgjør mot Mjøså fjernes. Videre er det nødvendig å finne en løsning for den belastede trafikksituasjonen på FV 33 ved Kirkeby med tilhørende forbindelser mot sentrum og Kallerud.

JORDVERN

Staten har som målsetning å halvere det årlige forbruket av dyrket og dyrkbar mark. Gjøvik kommune ønsker å følge opp dette gjennom som hovedprinsipp å være restriktive til å tillate nedbygging av dyrket mark.

Der behov for arealer kan løses på flere måter, bør alternativer som ikke krever forbruk av dyrket og dyrkbar mark som hovedregel velges. God matjord og spesielt arealer der det kan dyrkes matkorn er særlig viktige å ta vare på. Tilsvarende bør store og lettdrevne jorder beskyttes sterkere enn små arealer med bebyggelse på flere sider. Ved bruk av dyrket mark til boligbygging søkes matjorda flyttet til nytt område.

Naturens kretsløp tilsier at jord- og skogbruksressursene kan brukes bevisst for å redusere forbruket av ikke-fornybare ressurser. Gode skogsboniteter søkes derfor skjermet mot nedbygging, samtidig som aktiv skogskjøtsel stimuleres.

KULTURMINNER OG KULTURLANDSKAP

Det er viktig å foreta kartlegging og ivareta viktige lokale kulturminner og kulturlandskap. Inngrep i lokalt viktige kulturlandskap bør kun tillates etter nøye vurdering.

For lettere å kunne identifisere kulturminner vil Gjøvik kommune gjennomføre laserskanning for mer enn halvparten av kommunens arealer, inklusive de arealer der en antar at sannsynligheten er størst for å få søknader om tiltak som krever slik kartlegging. Kartleggingen kan avsløre arkeologiske funn i overflaten.

BARN OG UNGE

Barn og unges interesser skal vektlegges i forbindelse med arealbruksspørsmål:

- Nye boligfelt skal spesielt vurderes med hensyn til trafiksikkerhet internt og langs skoleveger.
- Nye samleveger som blir del av skoleveg eller viktig veg for fritidsaktiviteter, skal etableres med fortau eller gang-/sykkelveg.
- Det skal etableres arealer for lek og opphold (grønne områder) i forbindelse med alle nye boligområder.
- Det skal sikres trygg adkomst til grøntområdene.
- Det skal sikres og utvikles gode oppvekstmiljøer for barn og unge i sentrum.

STRANDSONA LANGS MJØSA

Gjøvik kommune ønsker å ta i bruk strandsona med vektlegging av allmennhetens tilgang. Det kan i enkelte områder tillates bygging ned mot vannkanten gjennom reguleringsplanlegging, men ikke på en slik måte at det hindrer allmenn ferdsel langs vannet. I de tilfeller der det ikke lar seg gjøre med allmenn tilgang langs vannkanten, for eksempel ved båthavner, skal det etableres gode løsninger for å passere anlegget på landsiden.

Egnede arealer i strandsona skal tilrettelegges som aktivitets- og rekreasjonsområder, og disse skal stimulere til økt bruk og aktivitet, samt bedre folkehelse og livskvalitet.

Dersom viktige infrastrukturtiltak må berøre strandlinjen skal det reetableres en strandsone mot Mjøsa.

GRØNNSTRUKTUR

Områdene rundt Gjøvik sentrum og Hunndalen er preget av grønne åsrygger. Det er viktig å bevare disse sammen med grøntområdene som strekker seg ned mellom bebyggelsen og ned til sentrum.

Bebyggelse skal ikke plasseres så høyt oppe i åsene at silhuetten brytes. Byvekstgrensen avgrensar viktige friluftsområder og landskapstrekk, og denne skal sikre disse mot nedbygging.

Grøntområdene/parkene i by- og tettstedsområdene skal ivaretas, og det skal legges til rette for aktiviteter. Inngrep i de grønne lungene i byen og tettstedene av en annen art enn det som naturlig tilhører den type arealer, skal i utgangspunktet ikke skje. Unntak kan være dersom området etter et inngrep fremstår mer attraktivt enn utgangspunktet.

Turstier og skiløyper skal sikres mot inngrep og nedbygging, og det skal i tillegg tilrettelegges for bedre turmuligheter.

NATURMANGFOLD

Ved all utbygging må natur og miljøhensyn ha et sterkt fokus for å sikre naturmangfold og allmennhetens tilgang til naturopplevelser i sitt nærmiljø.

Ved planlegging av nye byggeområder og infrastrukturtiltak skal hensynet til naturmangfoldet vektlegges. Dette bør skje ved at arealdisponeringen sammenholdes med, og avveies mot kjente registreringer av lokaliteter som inneholder viktige biologisk elementer. I tillegg må tas høyde for at det kan være nødvendig med ytterligere utredninger dersom kunnskapsgrunnlaget ikke er godt nok.

Det er spesielt viktig at lokaliteter som inneholder arter oppført i "rødlista" blir tatt hensyn til. Det samme gjelder lokaliteter som innlandet, og dermed Gjøvik, har et spesielt ansvar for i nasjonal og/eller internasjonal sammenheng.

MILJØHENSYN, ENERGI OG KLIMA

Gjøvik kommune skal gjennom beviste valg legge til rette for en arealbruk med gode løsninger for energiforbruk, og utslipp av klimagasser. Elementer i denne sammenheng er blant annet energieffektive boliger, alternativ energi, høy skogproduksjon, reduserte transportbehov, og mulighet for alternativ transport til privatbil som kollektivtransport og økt bruk av gang/sykkel.

Videre fortetting i sentrum og utbygging av fjernvarmeanlegg i Gjøvik sentrum skal redusere byens behov for elektrisk kraft og oljebasert forbrenning.

Innenfor konsesjonsområdet skal vannbåren varme normalt velges for distribusjon av varme i nye utbyggingsområder. Kommunen vil i detaljplanlegging utnytte de nye mulighetene til krav på dette feltet i den nye planloven.

For nye næringsområder og omfattende omstruktureringer av eksisterende næringsområder skal vannbåren varme og alternativ energiforsyning utredes.

Miljø, energi og klima skal vektlegges i kommunens planlegging og saksbehandling. Dette skal komme til uttrykk ved rådgivning til eksterne aktører og kommunens egne valg av byggeløsninger, inklusive valg av byggematerialer, renovasjon med mer.

FOLKEHELSE OG UNIVERSELL UTFORMING

Universell utforming legges til grunn for utviklingen av kommunen. Gjennom bevist arealplanlegging skal man sikre målene om et tilgjengelig samfunn.

Nye boligområder, næringsområder, service, og handel skal lokaliseres i forhold til hverandre slik at det blir enkelt å ta seg fram mellom de ulike funksjonene med kollektivtransport og/eller til fots eller på sykkel.

Nye bolig- og næringsområder skal planlegges slik at det er enkelt for orienterings- og bevegelsehemmede å ta seg fram på egenhånd. Kollektivtransport mellom de ulike områdene skal være tilgjengelig for orienterings- og bevegelsehemmede.

Rådet for funksjonshemmede og kommunens egne fagpersoner innen ergoterapi skal rutinemessig trekkes inn i planprosessene slik at hensynet til bevegelses-, orienterings- og miljøhemmede blir ivaretatt.

UTBYGGINGSMODELL FOR GJØVIK BY

Følgende alternative utbyggingsmodeller er vurdert for langsiktig utbygging i Gjøvik byområde:

- Konsentrert byutvikling
- Arealbesparende byutvikling
- Tradisjonell utbygging
- Markedsstyrt utbygging

Modellene er nærmere presentert i konsekvensutredningen som er utført i forbindelse med vurdering av foreslåtte utbyggingsområder.

Ut fra de langsiktige arealstrategiene i kommuneplanens arealdel, ATP-strategien for Gjøvik by, og diskusjon med det politiske miljøet i kommunen er det foreslått å legge til grunn Arealbesparende byutvikling som utbyggingsmodell for Gjøvik by.

Kommuneplanens arealdel, med kart og bestemmelser, bygger på følgende utbyggingsmodell:

Målsetninger:

- godt tilrettelagt for alternativ energi / fjernvarme,
- tilrettelegging for kollektivtransport,
- begrenset nedbygging av produktive arealer,
- middels miljø- og klimaprofil.

Tiltak/virkemidler:

- fjernvarmenett med god dekning og/eller lokale varmesentraler ved større utbyggingsområder,
- høy utnyttelse i byområde - et mer urbant sentrum,
- omregulering av dårlig utnyttede eiendommer i sentrum og eventuelt ekspropriasjon,
- styring av utbyggingsretning og utbyggingsrekkefølge,
- nye boliger bygges som fortetting i sentrum og sentrumsnære områder eller som konsentrert bebyggelse i nye områder og tilgang på nye eneboligtomter kun i bestemt retning; rekkefølgebestemmelser,
- få kollektivdekning fort i valgt utbyggingsretning,
- økt kommunal deltakelse i byutviklingsprosjekter.

Arealbehov:

- i byområdet legges det inn minimalt med nye områder for boligbygging.